

1) Skąd się wziąła Bronia Wilcz w pensji?

w tym samym momencie zaczęły się kłopoty

20 tego Grudnia 2015 roku.

Szanowny Panie Ostrowski!

Przedewszystkiem dziękuję za list. Je skąpi święta
Bożego Narodzenia i Nowego Roku 2016 składam
serdecne życzenia świąteczne i noworoczne,
Pam i córce Pana Rafałowi. Zdrowia, Pociechy
z dziećmi, rodziną. Oby był Pokój na całym świecie
a marnowaniem w Izraelu. Amen

Chec Pan wieǳieć co pamięta z dawnych czasów
i przed wojny - podczas wojny,

Potaram się napisać co pamięta - nowinka

gdzie kto mieszkał i co robił. Myszymy mieszkały
po ul. Juradzkiej 17. Rodzina moja składała
się z 7 osób. Tata, Lejbus (Lajeb) Borenstajn
mama Chawa z domu Berger z Miechowskich -
z Ulryką Miechową - dziewczynką. Ja i
brat Szmul-Hersz - bracia bliźniacy. Israel i
Mordechaj - tato miał warsztat szerski, był rwa-
nym za te, dobrego człowieka i dobrego remeslnika
- wr. J. w Kucach - dużo miał klientów. Klucz -
moja handlowata towarem - siedziały Klucz z kum -
misią na plecach co miało - siedziały piechoty Hac
- nie było okazji, by ktoś ją podzielił żarmenki
- budowaliśmy dom, by mieć coś na stare
laty, - pojęły arabska - Hitler i wszystko
zniszczył, zdebrał życie moim rodzinom.
braciom i matce polskiej. Siostry leci, nie miała
mniej 12 lat, bo nie napisała opaski ochrony
Byliśmy w getcie na Sikorce + Osiek - też się

2) mówiąc o tym jak żyła w tym domu - a my w jego

mieszkał w tym domu - a my w jego
na Sikorce - mówiąc o tym jak żyła w tym domu - a my
- odkrywającym - zimą roku 1942 r. - zimą 1941.
była bardzo oszusta - nie była dosyć

wysoka na ogromie - pamiętałam dobrze
michis my kożę - i żywioły, dawali mi

mleko, ale komórka w której była
była niedosyć ogromna i zamknęta nową - nową -

miałam ogromne - nie mogę dokładnie

nie pamiętałam co było i nie mogłam zrozumieć
była ogromna, bo to mleko co dawała, to

przewalała pół tony, bo chory na serce
po tyfusie, który przeoczył podczas I-szej

wojny. Jego miejscowość brat Mikołaj
zmarł na tyfus. Tato miał 3 siostry

siostra Maria Broom, Branalla Berger
mieszkała na Panceach medaleko był dom

dr. Lepińskiego. Tamta, bo czekała po całym
wojnemu chodziła do Kluca, bo mówią. Sio

tka, moja ciemna skóra, ciemne oczy -
- a ja, międrza - nie wypłodziłam się żydówkę

zale mowa mi opaska, szata lub jednoramię
okasjo - furmonka, by pozymieszać z Kluca

drobno by w naszej - jak aktorzy i co mi
dla mnie dawały bo nowy wizytę byli przypadek

za huty - on taka! spak, lub go-wart. Raz myże
tak myżeli żandarmi, nie drobno do Kluca, bo żad-

koli kopió co wiele i jek kopek obraz - pay obiegi
mówiąc dla tesi pokarabie popieki, jek zyskuj

zobaczyli we pozostałości w Klucech zebrały -
mi myżeli co mi tam drobne towary,

pochwycili na posterunku w Olsztynie. Wszelkich
mów do kasy - obok kościoła był Taki mosty

- wieżnicę - siedzibę domu po drugi, wybieli

walla ze kafą musieli myć miejskie thare loty w
ostan

3

Byłby dziś do pisania. Dzisiaj pamiętam
i widzę to wszystko o czym piszę.
Siedem dni, Karsznowy - u nich mieszkały
Polew - Boroszyński w ich domu z frontu ul.
Zwolskiej mieszkańców rodziny Pinkus. Był
farmaceutem - był synów i 1-dniu cierka -
rodzina Gusz - on był krawcem i to b. dobrym
był b. niski i chodził na wysokich obcasach
- rodzina Jędrzej - b. biedni - pojęcie by rabinek
miał małe dzieci - miał też dwóch chłopców. U nas
na piętce mieszkańców tego lokalu mieszkały
Sieg - Sztajnberg - nich dederali, udało im się
chłopów - Tarczki (3) były krawcowe - mieszkańcy
stocia Władychiów 2 3-gim dzieci -
żona Marysia z domu Zuchowska, jej troje
dzieci Władyś - Stanisław - brot.
Był tu 2 nim i kontakcie po wojnie
ale wszyscy już umarli. Ich brat Władek
Zuchowski uczył się u nas szewstwa.
Były trzech osiedlalników. Stanisław Kulik -
Władek Zuchowski i Franciszek Szczurk -
Po wojnie, jak wrócili z obozu z Czechosłowacji
gdyś, byli od czasów wysiedlenia w czerwcu
1942 r. - zostali oswobodzeni 8 maja 1945 r.
przez armię czerwoną, jak powiedziałam do
Olkusa - nikogo nie zostawią - nie mieliom
gdzie spać - nie mieli tam co jeść - w domu
naszym mieszkańcy i żonni lokatorzy.
Franciszek Staszniak z domu Michaling z
domu Zuchowska - i ich 3 córki Basia
Stanisław i Halinka - po wojnie wróciła
imi się cierka Danusia - wyjechała po
wojnie do U.S.A i tybani z nią w kontakcie
a teraz przebywa nisej. Niektórzy lubią pisać

(7)

Pamiętam, przy ul. Lwowskiej było
kilku szewców. Między Tato, Łąbl - Lejbiś
Borentajn - Savina ^{2) rzeźby po lewej stronie} po prawej stronie
ul. - jego żona miała siostry, Tato mówił
że Savina ma dwie żony. Po prawej stronie
byli szewcy Hupert. Dalej w głąb miasta
Stomnicki z Rodziny. Mieli sklepy mie-
ne. Byli wysocy, silni. Jedna z córek
Gertie Hupert (była wdową) miała 3 córki
i trzech synów. Niktosse, Töiba, była pięk-
na, pracowała w drukarni u Lejkera
szewców i w niej i żenił. Mieli jednego
córeczkę. Po drugiej stronie u Bilewskich było
w głębi dół podwórko. Mieszkali tam
Rodzina Pinkus. On miał dorąki i konie
i trzech synów i córki. Podczaś wojny, Jeden
z synów, chłopiec Pinkus (był żołnierzem) został ranny

(5)

2 jenese dwoma - Glayfmonem i

Magniem - żałzukiel (mig, kiełbaś)

2 gubernatorów rofteli powierzeni w Pużyn

skořmarca. - dalej przy ul. Zwodakiej - 2 frontu

w Bielawicach na stocznia, miskatō wielodzietna

rodzina Jakubowiców. Były b. średni strażnicy marty

flecki i sprawdowali. Nagtarze, Pole, miska i innego
ojca, umarł jak nisza brak. Przedwczoraj przed dniem
ciągły przet i się skaleczył. Nie był wtedy po-
macylony, umarł z rozcożenia. Pożartu mych

3 córki i trzech synów. Podczas wysiedlenia
przeniesły go do obóz - (Samotek Jakubowice) ale
nie chętne się rozstać z synem i też poszedł na
wysiedlenie. Zostało dwóch nieparzych synów.
Został w obozach. I moje po wojnie w Środku -

U rodziny Pinkusów - Dawid Borys został podczas wojny
sygnatorem policjantem w Niemcach, był b. niedobry i
był żong, ona była siostrą Taty. Nasypała się
szpynica matka z czerwów - był taka ki woziła
się sobie wybór Kochanek. Podczas wysiedleń
Niemcy pincerowały mieszkanie, odwróciły piętro z
mieszkania kuchnią i wrzeliły ją też do

wysiedleńców tak małe by ocalić, by poszedł
do obóz. Dalej przy ul. Zwodakiej w domu

Piechowice były piekarnia, Waltmanow

Były ich 4 boje - 2 frontu były piekarnie z

podwórzem w piekarnie, co piekli chleb
jedzenie i w tym podwórzu miały piekarnię, lajbis

Waltman - a przy ul. Lwóweckiej, w rogu
Lwóweckiej i Kapitańskiej miał piekarnię
w której kroił Waltman. Moja siostra,

Z jego córką Prive była w obozie Bernsdorf

Czechosłowacji. Ocalona - mieszkała w Izraelu.

Po drugiej stronie mieszkały Fuxbaumowice, d. Kiedzi

Kisilli opłatków - dalej w rogu ulicy piaskowej - zapami-

mieścili jego rodzice - a przy Lwóweckiej mieszkały

rodzina Majerczyków - jedna z córek Józef, druga Zofia

też w obozie ocalona. Dostała rodzinę zginięte

To była ul. Lwówecka aż do rynku -

Po przy ul. Lwóweckiej po lewej stronie, bliżej torów

kolejowych był domki niski dom. W jednym z

nich z frontu mieszkał prawosławny rosiak Polak

Miomowa, rosiak piekarnie - w głębi mieszkała ro-

dzina Szek - wielenie, po obu stronach - dalej z frontu f

rodzina Grinbaum, on rozwodził się z żoną Wandy

od Kaczy - mieszkał też tam Józef Majer -

nie pamiętam nazwiska - miał też firmę i konie

żoźnik nosił nazwisko Szek, z córką Józef chodziła

7

chodzi tam do szkoły. Daje życie t. zw. formie
w głębi - piękny ogród - jakieś f. g. fa -
- jemnice dla mnie - dalej ze torami, ponis-
- tam - był napisówka lasu - stac piękny dom jak
pałac, tam też przychodnia lekarska - a w głębi
- przy grzeźwie Babie - Naprzeciw przychodni
lekarskiej był las. W niedziele odbywają się zabawy
w lesie. Stac b. wysoki styp, a in wierzchu stupa
- myślowe coś do wygrania, jak się to wchodzić
tak wysoko i wygrać co tam było. Były mi tak dobre
wtedy - miałam rodzinę i rodzeństwo i dalszy dąb
rodziny, ciotki - wujów i kuzynów. Teraz jestem
starą i sama. Dalej daleko, żyję w innym
miejscu Connecticut - Norwalk - moje dzieci sy-
- now - ciąża Ewa - w New Jersey, Tomasz - jednej
syna. Pracuję ciężko - uczciwie - płaci podatki.
Pracuję przy cieków banku - nie mogę mi pom-
- pomieć, a ja nie mogę pomóc im od czasu do czasu
widuję syna, przyrobu i synosa do swego domu -

(8)

a Ewig widge czesciej.

- Teraz pokalei bede pisala imiona i nazwiski ludzi, i co niektóre robiły.
- 1) Rodzina Ochman albo Ochman Schlosser.
 - 2) Apelsztajn - mieszkały przy ul. Szpitalnej - były to duże domy - poza podwórkami b. d. typie - wychodziły się na rynek. Takich domów było dwadzieścia - (3) Unger Henoch - był 6. Rodziny Ungersów
 - 4) Agnesszka Chojnicka
 - 5) Agneszka Abram.
 - 6) Apelbaum Eliczer
 - 7) Apelbaum Manes
 - 8) Apelbaum Elchanan
 - 9) Oliva Moshe Stolarz - przy ul. Szpitalnej, blisko Kościoła
 - 10) Oliva Max Krawiec
 - 11) Apelsztajn Moshe malarz pokojowy.
 - 12) Ajdelman Hersz Ber
 - 13) Ajdelman Chaim Schmuł
 - 14) Immerglik Rubin David
 - 15) Ajzenberg Symchu Mordochai.

B.

- 1) Rodzina Borensztajn. Jcchak
- 2) II II II Mosze Jakow
- 3) Rodzina Borensztajn Lajbke, Lejbis, Chawa - jej brat Szmuel - Hersz - blisko miasta - Izrael; Motel - Isi i siostra Lea - moja rodzina
- 4) Borensztajn Lajbysz
- 5) Borensztajn David
- 6) Borensztajn Jakow Saloma
- 7) II Eljekow

w Parku w Okunie -

stoi obelisk na którym są
wydrukowane te słowa:
od powietrza, głodu, ognia
i wojny - zachowaj nas - Panie.
przed wojną, w soboty i święta
chodziło się na spacer do
parku. Tak piękne było
takie piękne życie - choc' biedne
było. Ale ja bym szczerzyła, nie
mówiąc o tym - że zupełnie nie
aturalne jest mieć nadzieję i
rodnictwo; blizsze i dalsze
rodziny

5)

z Chana i jeszcze dwoma okrzesanymi, jednym Chaimem Gajtmancem i Mowercem - mimo, kiełbasy i inne. Kapeli ich i zasądili na śmierć przed powieszeniem. Po dniu stojącego 3 karatory przy rzece sąsiadują. Augustowskie. Powieszili ich w swoim Purym. Niewiem, czy stary Pan o święcie Purym. Najmłodszym z nich był ch. Gajtmancus by być może o święcie Purym.

9.

Buża rodzina Goldberg Sholem, ^{Gołdberg} Goldfeldów - 6 ciężarówek

Goldszteindor lub Goldszajn - Goldberg Abram - Hirsch

Gold Abraham - miasto sklepik spożywczy przy ul. Lwowskiej syna - katek - i córka. Przeli na wysiedlenie. Mieszkali przy rybniku w Piechowicach = Gosławski Dawid - Goldszmid Memoria - sprzedawca mleka - Goldszmid Zalman -

Gutfeld Pauli -

" Moshe

Gury Herszel

" Icchak

Zalman - chlewkarsz

" Schlomo

Gutman Aba

" Józef

" Berel

Glusberg Shmaja - Glaser Schlomo - Glazzer Moshe

Glikstein Herszel Krawiec

Gajtmann Wolf Gajtmann Motl

Rodzina Glikstajn Mosze -

" Usser

" Chaim

" " Berisz

" Latke

" Icak

" " Chaim Hersz

" Jehoshua

" Samuel

" Abram

" Lajbl

" Matil

" " Chaim Icchak

" Berisz

" Jeikel

" " Gajtmann David

" Lajbysz

" Tovia

" " Mordka

" Zelig

" Josele niemowa

(6)

Gloftman Morek, świetny - co go powiesili

" Rubin

" Shlomo

Gelbard Josef

" Wolf

Gelbard Mojżesz - pokrewieństwo z Frydkiem Szancer

Gertner Henoch

Shalom

Gertler Jechiel David

Grossman Berish

dwoj. Grossmannów Grossman David Bronisław - krawiec, mieszkał na Szpitnej
" Zocharia

" Jakóbaj Lajb

" Mosze Nachum - biskup? bokser?

" Grossman Jekiel - rzemik mleczarz

" Jekiel - szewc ul. Szewcynka do synagogi

" Lajb

" David Chaja

" Szymonica

" Teitelbaum - przed wojną wyjechał do U.S.A. zegarmistrz

Grossman Jekiel - woźnica - raczej nosił wóz na nosidlech

" Jobst - Hotel - muzykant - jego córka cieka - jedna z nich zamieniła się w żonę w obyczaju - Fela - po rozwodzie (w Czechosłowacji Bernhard)

Grosbela Abram

Grunspanski Morek Hirsz Hurwina maki -

Greenbaum Sami Hirsz - żona Chaia - córki - Salka Różka -

Abram - Shalom ul. Lwowska mopedem w nosie

7)

Grauer Nechemia

Grobajzen, Greenblat

Grauer Elek - Greenberg Rivka

" Israel David

" Abram

Gottfried Chaim

Gertler Baruch

Roskind

Dorfner Rivka

" Rubin córka Roswita chodziła zimą do szkoły

" Józef

Dancyger Chaim

" Abram

" Mayer

" Berisz

Diamond Mische

Dickman Mayer

Drobiarz - sklep bławatny w rynku

Hagerman

Mosche (jednak bliżiger mitwoch co judaic leżeli na sieni - bo ktoś zabił policjanta niemieckiego w domu dr. Lapińskiego)

Krwawa szosa - Niemcy go b. prześladowali - kazali ustawić przednie miast Tefilin

Hagerman Mosche

Holzman Idel

Handelsman Joel

Haberfeld Dwojra

Holcork David

Jehoshua

" Mische Lajzer

Hochberger Zalman

Hocherman Machale

Hirsberg Rafael - pozytyw.

Wolbromskiej - córka Chaja była se mnugą chorą

3-piąte lipca i sierpnia
z 1942

ocieka - po wojnie, tu - w Brooklynie popełniła samobójstwo, zmarła sytuacja

Goldfeld - przewożony zajedzie sklep, robił mleczarki

Goldsztajn Itcie Mayer

Brodman 6 Goldsztajnów

Goldberg 3 rodzinny

Rodziny Horowitz - Robin - ul. Wolbromska

Sternfeld robin b/f Chaim

Rodzina Helberg Toll - szwarcier Chaima Robina mojego męża

2 rodzinny Fleischman - ożenit się z moją ciotką, Rachela - b/f szewcian

Rodzina Warzecha

II Waltman - Janek, Abram - chanijs, Pickarze -

II Wajsmann 10 rodzin Wajsmann or Vojman

II Wajchselfisz, zwany ciećwic - mynek

II Profesorskich - imigranci w Brooklynie, dwóch synów i wnuka

II Zelinger - sprzedawca mięsa, córka Leja zmarła w obozie

Zeydlisz - drukarnia na pl. Kościuszki - żona Tania Hubert

Jakub Jamnitsky Jekul - sprzedawca w rynku - ab.U.S.A. zmarły Niemcy go zamordowali

Roszma Jeger - ż wódką ocalony - żyły tu w Brooklynie

II Sandel Jakubowicz - żona Sara, córka Pola - synowie Seymour Jakub

syn Chaim - brokowarz mu jeździła w ustach - Chawa, Balcia, Moschele

Sandel moje ocaleń, nie dajeł pensji i dałec i przedostała

Rodzina Chajt. mąż Furmenko i Korni, ocalał wyprzełkami (do Audrita)

II Lender - brogini - inteligenci 4 rodzinny Lula Potok z Lendersów

piskna dziewczynka - ocalasta z obozu - Israel

Elek Lemberger - cukiernie, chatawa w rynku ocalonek

Rodzina Lefkowicz - 2 rodzinny szewcy - na krockowskiej rzece

F-ch. 20/016 - Luty - pyta o kożuch i buty

~~9 stomp~~

Rodzina Lesmanów - mieli w rynku hurtownię śledzi, ~~szafki~~
och - jokie to były dobre - ITAKI
~~szafki~~ śledzie

~~Rodaine Majtels 7 Rodzin~~

11. Mimo - powojnie lata temu kompreseja religijna dla
pozytywowych i odjazdzajacych z Polski

3 rods away master

straps ↓ no saline Match - (Amid)

11 rodzin Małgorz. jednym z nich był powieszany 22
sierpnia kielbasy i żywności

Rodaina Najmeekior - synet - Hanote legiem -

Rodzina Najmów - Cholewiak - Tato lubią tom prezydencję i rozmawiają o polityce - Feldbaum.

Rodzina Stomnickich - b. rozprzecina Rodzin -

Muchym Stomnicki - ul. Lwowska w gospodarce kredy

2 Reading Esther Hyper - creamy

5ndkin Safirstajn

Erenbried

~~9.11.90~~ Reinhard

(6) " Ehrlich -

6 " Erlich - jeden Handkoffer fejki mi

Elbowum = plazmatidien + zytoskeletoz

Widok - oczyszczony i żółwiały - czerw rasy

widoc w 1-szym sergu jak idz na wysiedle sie stony
starej elektrowni - z gmoeluz nowego - Kasy Charyt bisks

5 rodzin Pankowskich - jeden stargardzki kolejowy

dom ze skorpe

Pochodzą z Finsel - 1 gatunek nienierzędujący szewce. Z ośki oscoby - jedna kupa ze mną w obwodzie Bernsdorf - Czechy kraj.

10 strone

Rodzina Przechackis 6 rodzin

Paconowski - fabryka wieliszek

Frenk - Frenk Machel rynek sklep papierosow

" Paluch - sklep lekarstwowy - moj brat Jozef

3 rodzin Parasol - jeden osłon

Rodzina wiekosciana Frajlich - sklep biurowiec - mojowa zeperkier
ciuki przed wojna piechoty do Israela - jedna osłona Duncie w moim
oknie - obóz Czechoslowacja

3 rodzin Poliwoda

Felix - robil sznury - kota stacji -

15 rodzin Frenkow

Pinkus - 3 rodziny, jeden Pinkus miał konia i woź -

1 syn David Bejrys - był podczas wojny pacjentem - żona
jego - moja ciotka, sprytna 3 dziewczynki -

Judy Light Borowotajne siostra

miał kochankę - jak zapisałtowieli poza wysiedleniem
mieszkanie - on zerwał pieczęć z mieszkaniem Kochenki -
za to - more by osłon - był w milicji - ale ze komp
wtopili go do wysiedlenia - jips brot chamuł Pin-
kus został powieszony za szmukle chranowę

2 Ghajtmonem i Malmenem.

Rodziny Inkermannów 6 rodzin - żona

" Cypler -

" Cymbler

Cymberg

strona 11 -

Rodzina Kernerów - ul. Augustowska, piwiarnia
Bobreckich - Polak - restauracja - nie zostało przejęte
dowony, Polak

Jedna z rodzin
jeden ocalał
syn

Kalikstojn - reżek - kury - gęsi indyki -
przypomina mi się dr. Kalista - szkolny dr
jego brat po wojnie był urzędnikiem w magistracie
a moje był starosta -

Kirschfeld - Synulew - ocalał - po wojnie w Porzyniu

Brodki nie

Rodzina Krunk - jeden nanciągów w szkole remesel nicej

Rodzina Kuperberg -

Rodzina Rosenthal - mama i córka Fajga, mąż Aron - dziedzic

Motkei, Avrum - Frejda - siostra Taty Lejbiszis

Borenstejn - niektórzy ocalali. Pierwszy - porządkarz
do obrazu -

Mojciej Lejb Grossman kuzyn Taty - ocalał
był w Olkuszu - mieszkał przy ul. - gdzie była gmina
żydowska po wojnie - zdeje się że dom należał do rodzinę
Minców - mieszkał tam Rubin zydowski - Rodzina

Krybusów - Wajnblum Genia wykonała dla mnie w obecie
Bermsoff. W mieszkaniu gdzie mieszkała Tata kuzyn Mosche

Lejb Grossman - mieszkał w Aszdynie polski Jejencik.

Po śmierci Moche Lejba ocalili to mieszkaniu, choć
mają się mieć małego.

Rodzina

Richterów - wielotem sklepnicy - reżek - Handlował

miesiem

1/2 ta strona -

Podajmy Rotnery'w, Matka Sara, siostra moja Chaima Rotnere Leja - moja Tola Hellerp ojciec moje Alter Szlomo, matka Sara moje sklep galanterijny - wejny, ponichoczy, guriki - ojciec w rogu sklepu - myki makuchy i inne - Chaima Rotner i swojego Tola Hellera mieli na Augustowskiej ulicy Hustownie, myki - myki i inne -

for Bala Rotner Borowczyk, ur w Olsztynie przy ul. Świdnickiej 77 Dom budowany

majster Lurek, ojciec moj nauczycielka ze szkoły powszechnej z Czerniewiców, kierownicze szkoły kurzejowe.

Nauczycielki - p. Kinkowa - p. Machnicka -

Czerniewicówne, główną nauczycielkę - Biernowska - nauczyciel religii żydowskiej - Wajrowicz, kierownik religii katolickiej - Cestaw - dzwonnicę pionową skonstruował 7-mio klasowa szkoła powszechna moje

13 lat. Stasiow - nauczyciel matematyki - od 1945 roku - adaje się Kołacki -

z polskiego miasta z ewrejską nazwiską -

Bala Borowczyk Rotner

moj Chaim Rotner - zmarł w 1980r. Był starszym ojcem -

12 lat. Tokarz Olsztyn. Dom w Olsztynie zebrał im

Majsterrot. co się z nim da ręce? Budowali go dać, aby na stolicę swojego kraju. No i przygotował Hitler, aby ją zniszczyć.